

งานประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจ ครั้งที่ 8

วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564

BUSINESS CONFERENCE 2021

The 8th
Business transition to the new normal

สารบัญ

หน้า

1.	Customers' perception of going to pubs and restaurants after the COVID-19 pandemic in Rangsit, Pathumthani <i>:Chananya Thongbunmee Napasorn Kemawat Pattama Sangkrod and Dumrong Adunyarittigun</i>	1
2.	FACTORS INFLUENCING CHINESE OUTBOUND TOURISTS' DESTINATION CHOICE TO THAILAND <i>:Na Yang and Teerawat Charoenrat</i>	16
3.	เรื่องเล่าความสำเร็จของผู้ประกอบการฟาร์มโคนม กรณีศึกษา : อุ่มบุญฟาร์ม อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี <i>:อาทิตยา อุ่มบุญ ภาณีย์ พิลาวอน ทิตยา เทียนคำ และ พิทักษ์ ศิริวงษ์</i>	31
4.	แนวโน้มความต้องการการเดินทางทางอากาศในช่วงวิกฤตการณ์ Covid-19 : กรณีศึกษาผู้โดยสารชาวไทยในเขตภาคเหนือ <i>:วสันต์ สุตัญญาภรณ์ เมธาวิ ธรรมเกษร และ ธนภรณ์ กริยาผล</i>	42
5.	แนวทางการจัดการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับฟื้นฟูผู้ป่วยในภาวะซึมเศร้า <i>:อลิษา ศาสนโสภาก เอกกฤต เลิศวิทยาประดิษฐ์ และ สุภาวดี หงษ์ทอง</i>	52
6.	แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจรับจัดงานแต่งงานในยุควิถีใหม่ <i>:สุลิตา กังหันทอง ศิริพร สอนศรี สุภัทสรพา พงษ์ดี และ เลิศลักษณ์ เจริญสมบัติ</i>	69
7.	แนวทางการพัฒนาธุรกิจค้าปลีกเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค กรณีศึกษา : มาลีซูเปอร์สโตร์ (สำนักงานใหญ่) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <i>:กาญจนา ปานแก้ว จตุมงคล ศิยะพงษ์ จิตรกร พัฒนะไพบูลย์ และ รุ่งนภา ชีวรัมย์</i>	82
8.	แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสังคโลกบ้านเกาะน้อย ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย <i>:วันธนา สาณูสิทธิ์ สุภัญชลี อันไชยะ สุภักดาญจน์ จิวาลักษณ์ และ หนึ่งฤทัย ดวงตัน</i>	99
9.	ไร่ 3 ธ เกษตรสามเชิง: กระบวนการผลิตและการตลาดเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้วิถีการเกษตรแบบอินทรีย์ <i>:ธนิญ จันเอียด พิทักษ์ ศิริวงษ์ ฐิติพงศ์ กิจพ่วงสุวรรณ ธนกฤต เถรปัญญาภรณ์ มฤตฤณ เพ็ญกรุด และ พีรวัส พุ่มพุกภัย</i>	115
10.	กระบวนการเรียนการสอนแบบวิถีชีวิตใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 กรณีศึกษา : อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี <i>:ปลายฟ้า สุขเรือง ปิโยรส แพทย์รังษี นันทิยา ทัดบุตร และ ปริญญา หุ่นโพลี</i>	128
11.	กลยุทธ์การดำเนินงานและการปรับตัวเพื่อการอยู่รอดของธุรกิจด้านโลจิสติกส์ ระหว่างการแพร่ระบาดของโควิด 19: กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอมมกลขนส่ง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี <i>:จิรปาลณ ฤกษ์งาม กาญจนวรรณ คำหล้า ศศิอัญญา ชันแก้ว และ ศิริพร เผือกผ่อง</i>	138

ไร่ 3 ธ เกษตรสามเชิง: กระบวนการผลิตและการตลาดเพื่อความมั่นคงทางอาหาร ภายใต้วิถีการเกษตรแบบอินทรีย์

พิทักษ์ ศิริวงศ์¹ ธนิน จันเอียด^{2*} จูติพงษ์ กิจพ่วงสุวรรณ³ ธนกฤต เถรปัญญาภรณ์⁴ มฤตฤณ เพ็ญกรุด⁵ พีรวัส พุ่มพฤษย์⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและการตลาดเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้วิถีการเกษตรแบบอินทรีย์ของไร่ 3 ธ เกษตรสามเชิงรวมถึงระบบการบริหารและปัญหาที่พบในธุรกิจนี้ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยาเพื่อศึกษาแนวความคิดประสบการณ์ตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในบริบทสังคมธุรกิจ โดยพบว่าไร่ 3 ธ เกษตรสามเชิงเป็นไร่ที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีการทดสอบและวิจัยเกี่ยวกับพืชพันธุ์ชนิดต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการเกษตรและนำมาใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยทาง ไร่ 3 ธ เกษตรสามเชิงมีการวางแผนการผลิตเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบและได้มีการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตทั้งสภาพดิน ฟ้า อากาศ และฤดูกาลเพื่อสร้างสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ดีและมีคุณภาพสูงเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ดีที่สุด ซึ่งระบบการบริหารไร่ 3 ธ เกษตรสามเชิงนั้นดำเนินการโดยคนภายในครอบครัวเป็นหลัก พี่งพาอาศัยกันและช่วยกันดูแลกิจการในด้านการขายเพื่อลดปัญหาด้านพนักงานแต่ในด้านการผลิตก็มีการจ้างพนักงานตามปกติ ดังนั้นอุปสรรคและปัญหาส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการขาดแคลนแรงงานและด้านภัยพิบัติตามธรรมชาติเสียส่วนใหญ่

คำสำคัญ: การผลิต เกษตรอินทรีย์ ความมั่นคง พันธุ์พืช

¹ รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{2*, 3, 4, 5, 6} นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีการศึกษาที่ 4 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Rai 3 Tor Kasetsamcherg : The paradigm of production and marketing for food security under the way of organic agriculture

Pitak siriwong¹ Thanin Juniad²Thitipong kitpoungsuwan³ Tanakis Tarapanyaporn⁴
matutin penkrood⁵ Peerawat Pumphuek⁶

Abstract

The purpose of this research is to study the paradigm of production and marketing for food security under the way organic agriculture of Rai 3 Tor, including the management systems and problems found in this business by qualitative research with using the phenomenological method to study the concept, experience according to the reality that appeared in the context of business society. According to the study, it was found that Rai 3 Tor Kasetsamcherg have been doing organic farming, testing and research on various plant species to increase the value of organic crops and be used to produce agricultural products. Rai 3 Tor Kasetsamcherg have systematic production planning process where elements such as weather and season are analyzed to create good and high-quality organic products to respond what customer needs. The management system of Rai 3 Tor Kasetsamcherg is mainly for the family to take care of the business in terms of sales to reduce employee problems, but in the production side, have normally hire worker. Most of the problems are related to labor and natural disasters.

Keywords: Production, Organic, Food Security, Plant Species

¹ Assistant Professor (Asst.Prof.), Faculty of Management Science Silpakorn University
^{2*, 3, 4, 5, 6} Bachelor of Business Administration Students Marketing Department

บทนำ

ความมั่นคงทางอาหารหมายถึงการหาได้ของอาหารและการเข้าถึงอาหารได้ของบุคคล คราวเรือนที่มีความมั่นคงทางอาหารหมายความว่า ผู้อยู่อาศัยไม่อยู่ด้วยความหิวโหยหรือกลัวอดอยาก จากบทความคุณเพชร ชินบุตร จากสถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวว่า องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO ให้คำนิยามคำว่า ความมั่นคงทางอาหาร จะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงอาหาร หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจที่จะเข้าถึงอาหารได้ตลอดเวลา โดยอาหารดังกล่าวมีคุณค่าทางโภชนาการ ปลอดภัย และมีปริมาณที่เพียงพอในการตอบสนองต่อความต้องการด้านโภชนาการและความนิยมในการบริโภค เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพแข็งแรง (พรรณี ตั้งใจสถาปัตย์, 2554)

อาหารเกษตรอินทรีย์เป็นอาหารที่ผลิตด้วยวิธีที่ได้มาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์ ความมั่นคงของตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นในทุกปีทำให้ผู้สนใจที่จะริเริ่มและปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เนื่องจากเกษตรอินทรีย์เป็นสินค้าที่ราคาสูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป จึงค่อนข้างเป็นที่สนใจในหมู่เกษตรกรที่ได้รับความรู้และเข้าใจในการทำเกษตรภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์ไม่มีการตัดแต่งพันธุกรรม ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยที่มาจากกากของระบบบำบัดน้ำเสีย ส่วนผลิตภัณฑ์อินทรีย์จากสัตว์ หมายถึง เนื้อ ไข่ และผลิตภัณฑ์นม ต้องมาจากสัตว์ที่เลี้ยงกลางแจ้งแบบเปิด และกินอาหารที่เป็นอาหารอินทรีย์ ไม่มีการใช้ฮอร์โมน หรือ ยาปฏิชีวนะกับสัตว์เหล่านี้ (ทศพร นามโฮง, 2560)

ได้มีการผลักดันจากรัฐบาลโดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ แห่งชาติพ.ศ. 2560-2564 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ แห่งชาติพ.ศ. 2560-2564 เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2560 ทั้งนี้ ในกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้มีการจัดตั้งกลไก การขับเคลื่อนทั้งระดับชาติและระดับจังหวัด โดยต้องอาศัยความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคการศึกษา เกษตรกรและผู้บริโภค เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่และจำนวน เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ เพิ่มสัดส่วนตลาดเกษตรอินทรีย์ ภายในประเทศ รวมทั้งยกระดับกลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้าน นำไปสู่ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย ตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย เป็นผู้นำในระดับภูมิภาค ด้านการผลิต การบริโภค การค้าสินค้า และการบริการเกษตรอินทรีย์ ที่มีความยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล” ต่อไป (คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ, 2560)

เกษตรอินทรีย์ไทยในปี พ.ศ. 2559 ได้ขยายตัวต่อเนื่องอีกครั้ง โดยในปี 2558 มีการขยายตัวสูงถึง 21% ซึ่งการขยายตัวส่วนใหญ่เกิดขึ้นในส่วนของข้าวออร์แกนิก (28%) และพืชผสมผสาน (187%) ซึ่งถ้าดูย้อนหลังกลับไป 5 ปี เกษตรอินทรีย์ไทยมีการเจริญเติบโตเฉลี่ย 6.37% และ 10.14% เมื่อดูย้อนหลังกลับไป 10 ปี การขยายตัวของพื้นที่เกษตรอินทรีย์นี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการสำรวจข้อมูลที่ดีขึ้น และอีกส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยด้านนโยบายและตลาด ที่มีการยกเลิกนโยบายประกันราคาข้าวในช่วงต้นปี 2557 ซึ่งเริ่มทำให้ราคาข้าวเปลือกทั่วไปปรับตัวลดลง โดยเฉพาะในช่วงปลายปี 2559 ที่ราคาข้าวเปลือกน่าจะตกต่ำสุดในรอบเกือบ 10 ปี ซึ่งน่าจะทำให้ในปี 2561 มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวหันมาปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรอินทรีย์มากขึ้น (กรีนเนท, 2563 และสำนักมาตรฐานเกษตรอินทรีย์, 2563)

ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง เป็นพื้นที่ที่ปฏิบัติการทำเกษตรภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์และจำหน่ายสินค้าที่ทำจากเกษตรอินทรีย์โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความยั่งยืนของสินค้าเกษตรอินทรีย์และพืชอาหารสุขภาพ มีแนวคิดแนวปฏิบัติที่ตรงตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิงเป็นศูนย์กลางของ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชอาหารสุขภาพห้วยสวนพลู

ประเทศไทยไม่เคยประสบกับ ภาวะการณ์ขาดแคลนอาหารทำให้ประเด็นความมั่นคงทางอาหารไม่เคยปรากฏเป็นสาระสำคัญอย่างเด่นชัดในกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาของประเทศ แต่การมีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอและมีความสามารถในการส่งออกไม่ได้เป็นหลักประกันความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน ของประเทศ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ ห่วงโซ่อาหารเช่น การเปลี่ยนแปลงของ วิธีการผลิตจากการผลิตเพื่อบริโภคสู่การผลิตเพื่อการค้า ปัญหาความยากจน ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร (วีรลพัชร ประเสริฐศักดิ์, 2558) ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง ได้เริ่มทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 เริ่มจากการฟื้นฟูทรัพยากรดินที่เสียหายและทำให้สารเคมีที่สะสมภายในดินเสื่อมสภาพโดยใช้เวลาในการแก้ปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินนานถึง 4 ปี จึงจะเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ และในปี พ.ศ.2558 ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชอาหารสุขภาพห้วยสวนพลู ทำมาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันมีหน้าร้านและช่องทางในการสื่อสารอย่างพวก Facebook และ Line@ เพื่อจัดส่งสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง นั้นมีวิธีในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้เพียงพอต่อการขายทั้งหน้าร้านและออนไลน์ และใช้ระบบการบริหารทางการตลาด การแก้ปัญหาจนดำเนินมาถึงปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ระบบการตลาด ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ของ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง
2. เพื่อศึกษาระบบการตลาดของไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกษตรอินทรีย์คือการทำเกษตรด้วยกรรมวิธีทางธรรมชาติ โดยที่พื้นที่ที่ทำเกษตรนั้น ต้องไม่มีสารพิษ หรือสารเคมีตกค้างและหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อความสมบูรณ์ทางชีวภาพในระบบนิเวศและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามสมดุลของธรรมชาติให้มากที่สุด โดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ หรือสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม และมุ่งเน้นการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีแผนการจัดการอย่างเป็นระบบในการผลิตภายใต้มาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลผลิตสูง อุดมด้วยคุณค่าทางอาหารและปลอดสารพิษ ทั้งยังช่วยลดต้นทุนการผลิต และสามารถ

ประยุกต์ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเพื่อคุณภาพชีวิต และสนับสนุนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2561)

ความมั่นคงทางอาหารได้กลายเป็นปัญหา ความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่หลายประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญและสร้างมาตรการรับมือกับความท้าทายดังกล่าวเพื่อความอยู่รอดของประชากรในประเทศและประชากรโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่ปัญหานี้กำลังทวีความรุนแรงมากขึ้น อันเป็นผลจากสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศที่เกิดวิกฤติด้านพลังงาน, สภาพแวดล้อม และความสำคัญของการผลิตพืชอาหารลดลง ทำให้ราคาพืชอาหารสูงขึ้น จนทำให้ประชากรที่ยากจนไม่สามารถเข้าถึงอาหารได้ (วีรลพัชร ประเสริฐศักดิ์, 2555)

โดยประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก จึงนับได้ว่ามีความมั่นคงทางอาหารในระดับหนึ่ง แต่ก็มีอาจารย์รอง ว่าความมั่นคงนี้จะยั่งยืนได้ต่อไปในอนาคต เพราะมีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรไทยโดยเฉพาะจากระบบเกษตรเชิงพาณิชย์ ที่ปัจจุบันได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านการผลิตจาก ต้นทุนที่สูงขึ้นจากการต้องพึ่งปัจจัยการผลิตภายนอก และความเจ็บป่วยจากการใช้สารเคมีเป็นพิษที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคต่างๆ จากข้อมูลพบว่าอัตราป่วยด้วยพิษจากสารกำจัดศัตรูพืชอยู่ระหว่าง 2-6 คน ต่อประชากร 100,000 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2554)

ระบบตลาด คือ กลุ่มของสถาบันที่สำคัญและการทำงานที่เชื่อมโยงระหว่างองค์กรกับตลาด สมมุติว่า บริษัทแห่งหนึ่ง ผลิตสินค้าชนิดเดียว สำหรับตลาดแห่งหนึ่ง องค์กรประกอบสำคัญในระบบตลาดคือ บริษัทและตลาด (น้องทราย ช่างพลายเพชร, 2554)

กระบวนการผลิต คือ การประยุกต์ใช้กระบวนการทางกายภาพและทางเคมี เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติของวัตถุดิบเพื่อผลิตเป็นชิ้นส่วน หรือผลิตภัณฑ์ รวมถึงการประกอบชิ้นส่วนหลายชิ้นส่วนเข้าเป็นผลิตภัณฑ์ (บุญชัย มูลธาร์, 2556)

จากการสำรวจโดยกรีนเนท (ในช่วงเดือนมกราคม – กันยายน 2554) พบว่า มีสินค้าออร์แกนิกจำหน่ายในร้านต่างๆ ในประเทศไทย (สำรวจ 16 ร้าน) จำนวน 432 รายการ โดยเกือบ 58% ของสินค้าออร์แกนิกที่วางจำหน่ายเป็นสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ ที่เหลือเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศ แต่ถ้าไม่นับรวมผักและผลไม้สด (ซึ่งส่วนใหญ่ผลิตในประเทศ) สัดส่วนของสินค้าออร์แกนิกที่นำเข้าจากต่างประเทศจะสูงถึง 85% ซึ่งแสดงให้เห็นถึงตลาดเกษตรอินทรีย์ในไทยได้พัฒนาไปค่อนข้างมากกว่าการผลิต ผู้บริโภคในประเทศต้องการผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายเกินกว่าการผลิตที่มีอยู่ในประเทศ (กรีนเนท, 2563 และสำนักมาตรฐานเกษตรอินทรีย์, 2563) ทำให้รู้ว่ากระบวนการสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย ยังเป็นของนำเข้าจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากจึงต้องพัฒนาให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยมีกระบวนการผลิตที่มั่นคงมากขึ้น

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษากระบวนการผลิต การดำเนินงานทางธุรกิจและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิต "ร้าน ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง" ตามหลักความมั่นคงทางอาหารภายใต้วิถีการเกษตรแบบอินทรีย์ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีการเกษตรแบบอินทรีย์ งานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาที่ตัวธุรกิจของไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิงเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในอนาคต ทั้งเจ้าของธุรกิจและผู้สนใจในธุรกิจเกษตรอินทรีย์

ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการงานที่ร้านค้าที่ไร่ 3 ไร่ ๓ ไร่ เกษตรสามเชิงได้ขายของอยู่เป็นร้านประจำที่ 101 ถนน กำแพงเพชร แขวง จตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในโซนสินค้าอินทรีย์

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเป็นเลือกสรรตามหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยที่เป็น ผู้จัดการ พนักงานที่ร้าน 3 คน

ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการวิจัยตั้งแต่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2563 - 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.ทำให้ทราบถึง กระบวนการผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง และสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางตัดสินใจของผู้ประกอบการรายใหม่ที่สนใจธุรกิจนี้
- 2.ทำให้ทราบถึงระบบการตลาดของไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง และสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ดำเนินการธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการที่สนใจต่อไป
- 3.ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง และสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางตัดสินใจของผู้ประกอบการรายใหม่ที่สนใจธุรกิจนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยา (Description Phenomenology) เพื่อศึกษากระบวนการผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ รวมถึงระบบการตลาด ปัญหาและอุปสรรคของกิจการร้านไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง และลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อทราบโครงสร้าง การตลาดปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำมาประกอบการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัยครั้งนี้คือ ตัวผู้วิจัยเพราะเป็นผู้ตัดสินใจ ใช้วิจารณญาณและใช้ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และยังใช้เครื่องมืออื่นๆ ช่วยในการเก็บข้อมูลดังนี้

- 1.ชุดคำถามในการสัมภาษณ์
- 2.สมุดบันทึกเพื่อจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากภาคสนาม
- 3.กล้องถ่ายภาพเพื่อบันทึกภาพหน้าร้านและภาพขณะสัมภาษณ์
- 4.เครื่องบันทึกเสียงเพื่อบันทึกเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ ในการใช้เครื่องมือผู้สัมภาษณ์ได้ทำความเข้าใจและขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ทุกครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีการค้นคว้าข้อมูลจากหลายแหล่ง เป็นหลักคือ

- 1.) ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตัวผู้วิจัยเองจากผู้ประกอบการ
ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง
- 2.) ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งมาจากการค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือและอินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ
แนวคิดและกลยุทธ์ต่างๆ ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาความรู้ ทำความเข้าใจและนำข้อมูลที่ได้ไปกำหนดกรอบ
แนวคำถามในการสัมภาษณ์ การสรุปผลและวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหลักๆ 2 วิธี คือ

- 1.เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปจากอุปนัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ได้จากการจดบันทึกไว้
จากสิ่งที่เห็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็นโดยผู้วิจัยได้เห็นหลายๆเหตุการณ์และได้ตรวจสอบข้อมูลเพื่อ
สร้างข้อสรุปและตอบปัญหาการวิจัย
- 2.วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 วิธีร่วมกันและนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาตามกรอบวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ก่อนศึกษา
สรุปผล รวมทั้งข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบน่าเชื่อถือ

งานวิจัยชิ้นดำเนินการตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยระเบียบสามเส้า (Triangulation) เพื่อหาข้อเปรียบเทียบของ
ปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษากับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื่องด้วยจากการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีความยืดหยุ่นและไม่สามารถวัด
ค่าเป็นตัวเลขน้อยๆ เช่นการวิจัยเชิงปริมาณได้ จึงจำเป็นต้องสร้างความน่าเชื่อถือและความถูกต้องให้ครบถ้วนสมบูรณ์อย่าง
ดีที่สุด ดังนี้

- 1.การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยทำการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาจาก
แหล่งต่างๆ นั้นมีเชื่อมโยงหรือข้องเกี่ยวกับหรือไม่ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน จะแสดงว่า
ข้อมูลที่ได้มามีความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ข้างต้น
- 2.การตรวจสอบสามเส้าโดยการทบทวนข้อมูล (Review triangulation) ด้วยการให้บุคคลอื่นนอกจากคณะวิจัย
ทำการทบทวนข้อมูลจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเปิดประสบการณ์ได้มากขึ้นทั้งในด้าน
ความแม่นยำ ความสมบูรณ์ และ ความน่าเชื่อถือในการวิเคราะห์ข้อมูลจนทำให้เกิดความคิดหรือการตีความใหม่ๆ
- 3.การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) ด้วยการใช้มุมมองของทฤษฎีที่แตกต่างกัน มา
พิจารณาตีความข้อมูลชุดเดียวกัน และเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบข้อค้นพบเหล่านั้น เพื่อ
ก่อให้เกิดความเข้าใจข้อสันนิษฐาน และหลักทฤษฎีที่ใช้อ้างอิงว่ามีอิทธิพลต่อข้อมูลของงานวิจัยนี้

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง: กระบวนการผลิตและการตลาดเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้วิถี
การเกษตรแบบอินทรีย์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษิตตามแนววัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.กระบวนการผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง

วิธีการดำเนินการผลิตของไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง ก็คือ วางแผนการผลิตเพราะว่าเมืองไทยเป็นลักษณะเมืองร้อน ขึ้นถ้าจะวางแผนการผลิตในลักษณะทั้งในและนอกฤดูกาล ต้องวิเคราะห์ว่าพืชผักชนิดไหนจะผลิติดอกไปในลักษณะที่ผลผลิตที่ได้ผลตอบแทนสูงสุดในลักษณะพฤติกรรมของพืชแต่ละตัวซึ่งจะผลิตตามฤดูกาลเป็นส่วนใหญ่ที่ได้จากการวิจัยว่า ในสภาพ ดิน น้ำ อากาศ ของไร่ในปัจจุบันเหมาะกับพืชชนิดไหน ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง ไม่ได้ทำเพียงแค่ขายสินค้าแต่ยังพร้อมยินดีให้ความรู้ในด้าน การเกษตรทั้งในรูปแบบ เคมีเปิด เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และสินค้าเกษตรในรูปแบบต่างๆ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาความรู้ในด้านการเกษตรและสินค้าเกษตรในรูปแบบต่างๆ โดยหวังที่จะพัฒนาความมั่นคงทางอาหารให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ด้วยให้ผู้บริโภคมีความรู้ที่ถูกต้องและไม่โดนหลอกหลวงจากพ่อค้าแม่ค้าที่แอบอ้างชื่อเกษตรอินทรีย์จนทำให้ชื่อเสียงของเกษตรอินทรีย์เสื่อมเสีย

2.ระบบการตลาดของไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง

2.1) ระบบด้านการผลิต

ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง ใช้การบริหารธุรกิจแบบครอบครัว จะใช้บุคลากรในธุรกิจทุกคนเป็นคนภายในครอบครัวทั้งหมดเพื่อตัดปัญหาด้านความเชื่อใจในด้านต่างๆ วางแผนการผลิตล่วงหน้าวิเคราะห์ว่าในแต่ละช่วงของปีจะสามารถผลิตสินค้าชนิดใดได้บ้างและได้ปริมาณเท่าไร จากนั้นก็แจ้งให้ทางร้านค้าและลูกค้าทราบเพื่อให้ลูกค้ารับรู้ว่าจะในแต่ละช่วง ลูกค้าสามารถได้ผลผลิตสินค้าชนิดใดได้บ้าง โดยการแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงสินค้าและปริมาณที่ลูกค้าสามารถรับได้เพื่อกำหนดขอบเขตความต้องการของลูกค้าแต่ในกรณีที่ลูกค้าต้องการมากกว่าปริมาณที่ทางร้านบอกไปก็จะเริ่มวางแผนเพิ่มปริมาณการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ใกล้เคียงกับความต้องการมากที่สุด

2.2) ระบบด้านค้าขายหน้าร้าน

บริหารธุรกิจของไร่ 3 ไร่ ด้านการค้าขายหน้าร้านคือต้นทางกลางทางปลายทางผู้ประกอบการใช้วิธีการผลิตและการจัดการด้านการผลิตทั้งหมดด้วยตนเองทั้งหมดโดยที่ไม่ส่งขายกลุ่มพ่อค้าคนกลาง เพราะว่าการคัดสรรสิ่งที่ดีให้กับลูกค้าด้วยตัวผู้ประกอบการเอง ผลผลิตทุกอย่างผู้ประกอบการคัดสรรโดยเน้นคุณภาพเนื่องจากสินค้าที่ผลิตได้ต้องนำออกจำหน่ายยังร้านค้าในตลาด เพื่อสามารถสังเกตการณ์ด้านการขาย ให้ความรู้ด้านสินค้าเกษตรอินทรีย์ และรับรู้ถึงความต้องการของลูกค้าได้อย่างใกล้ชิด

2.3ระบบด้านการขายออนไลน์

ไร่ 3 ไร่ เกษตร 3 ไร่ เชิงตะหนักถึงปัญหาพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปเนื่องจากจำนวนลูกค้าที่มาซื้อสินค้าหน้าร้านลดลงและสั่งซื้อออนไลน์มากขึ้น จึงเลือกที่จะใช้ LINE@ ของไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิงเป็นช่องทางในการขายออนไลน์ เพื่อให้ลูกค้าสามารถสั่งซื้อของและมีบริการจัดส่งภายในเขตกรุงเทพมหานคร

3.ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง

3.1) ปัญหาด้านการผลิต

อุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์มีหลายปัจจัยที่เป็นผลกระทบ การที่จะทำเกษตรอินทรีย์ได้ต้องศึกษา ปฐพีวิทยา ก็วิทยาศาสตร์แล้วก็ จุลวิทยา เกษตรอินทรีย์ก็คือการปรับระบบนิเวศให้ดีที่สุดทั้ง ดิน น้ำ อากาศ ต้องบริสุทธิ์ และ

ทุกอย่างที่อยู่ในรูปเคมีต้องเป็นเคมีที่มาจากสารประกอบอินทรีย์ ปัญหาด้านการผลิตของไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิงจะแบ่งได้ 2 ปัญหาดังนี้

3.1.1) ปัญหาด้านแรงงานในการผลิต เนื่องจากการผลิตสินค้าเกษตรให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคจำนวนมากก็จำเป็นต้องมีกำลังการผลิตจำนวนมากจึงเกิดปัญหาเรื่องการขาดแคลนแรงงานเนื่องจากไม่สามารถรับคนงานแบบทั่วไปได้ ต้องคัดเลือกอย่างดีและต้องอยู่ในการควบคุมเพื่อที่จะรักษาเกณฑ์มาตรฐานของสินค้าไว้ได้

3.1.2) ปัญหาด้านภัยพิบัติธรรมชาติ ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิงไม่สามารถกำจัดปัญหาด้านนี้ได้แต่สามารถคาดการณ์และวางแผนเพื่อรับมือเตรียมพร้อมและหลีกเลี่ยงความเสียหายให้น้อยที่สุด

3.2) ปัญหาด้านการขาย

ธุรกิจไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิงที่เผชิญปัญหาด้านการขายคือ มีการจ้างลูกจ้างไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างในไร่ ลูกจ้างในร้านค้าแต่ปัญหาที่พบคือ การใช้งานกับลูกจ้าง จะไม่ได้กำไรอย่างเต็มที่อย่างที่คิดก็ได้กำไรเกินครึ่งมานิดหน่อยของกำไรทั้งหมด ในการใช้ลูกจ้างกลายเป็นปัญหาและเกิดคำถามว่าทำอย่างไรให้ได้กำไรแบบเต็มที่ วิธีแก้ไขก็คือก็ต้องใช้คนในครอบครัว เข้ามาช่วยในการบริหารงานถ้าคนภายในครอบครัวเข้ามาก็ไม่ต้องห่วงเรื่องการเล่นไม่ซื่อ ลักเล็กขโมยน้อย ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบหรือเงินทองในร้านค้า แก้ไขโดยใช้ครอบครัวทำเป็นธุรกิจครอบครัวขึ้นมา แต่ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิงได้เกินปัญหาเพิ่มขึ้นมาอีก 2 ปัญหาดังนี้

3.2.1) ปัญหาการขาดแคลนพนักงานขาย การขาดแคลนพนักงานขายทำให้ไม่สามารถดูแลลูกค้าได้อย่างทั่วถึง จึงแก้ไขด้วยการเพิ่มจำนวนคนขายเพื่อที่สามารถดูแล ให้ความรู้และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทั่วถึง โดยที่เป็นคนภายในครอบครัวเช่นกัน

3.2.2) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค ปัจจุบันผู้บริโภคสนใจในการซื้อสินค้าทางออนไลน์มากขึ้น ทำให้จำนวนลูกค้าที่มาซื้อหน้าร้านลดลงไปกว่าครึ่งของที่เคยมี จึงได้มีการเริ่มขายแบบออนไลน์ด้วย การใช้ LINE@ ของไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง เพื่อที่จะเพิ่มช่องทางการขายและมีบริการจัดส่งในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทำให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและพฤติกรรมของลูกค้าในยุคปัจจุบันได้เพิ่ม

3.3) ปัญหาการผลิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

การผลิตอาจไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายเสมอไปเนื่องจากมีตัวแปรหลายตัวที่สามารถทำให้การผลิตต้องเสียหาย เช่น ปัญหาภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ จึงแก้ไขด้วยวิธีไม่รับออเดอร์สินค้าที่มีความเสี่ยงสูงเป็นจำนวนเยอะๆได้เพื่อลดความเสี่ยงในทั้งด้านการผลิตและการขาย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่เป็นข้อสรุปจากการรวบรวม จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ 1.กระบวนการต้น การผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง 2.ระบบการตลาดของไร่

3 ๓ เกษตรสามเชิง และ 3.ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง จากการวิจัย เรื่องไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง: กระบวนการผลิตและการตลาดเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้วิถีการเกษตรแบบอินทรีย์ผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

1.กระบวนการผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง

ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิงได้ศึกษาและเตรียมการทำเกษตรอินทรีย์ ปฐพีวิทยา ภูมิวิทยาแล้วก็ จุลวิทยา ปรับระบบนิเวศให้ดีที่สุดทั้งดินน้ำอากาศต้องบริสุทธิ์ และทุกอย่างที่อยู่ในรูปเคมีต้องเป็นเคมีที่มาจากสารประกอบอินทรีย์ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติทำให้สามารถดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์ได้ ผลการศึกษาพบว่า ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง ได้ศึกษาและเตรียมการทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติมีความสอดคล้องกับ (องค์การมหาชน, 2561) ที่ทำการศึกษาล่วงหน้า แนวคิดเกษตรอินทรีย์ คือการทำการเกษตรด้วยกรรมวิธีทางธรรมชาติ โดยที่พื้นที่ที่ทำเกษตรนั้น ต้องไม่มีสารพิษ หรือสารเคมีตกค้างและหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อความสมบูรณ์ทางชีวภาพในระบบนิเวศน์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามสมดุลของธรรมชาติให้มากที่สุด โดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ หรือสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม

ด้านการผลิตทางไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง ได้วางแผนการผลิตที่ผ่านการวิจัยในองค์ประกอบต่างๆ และกำหนดระยะเวลาและปริมาณเพื่อให้เพียงพอต่อลูกค้าของไร่ 3 ๓ เกษตรสามและได้แจ้งประเภทของสินค้าให้ลูกค้าทราบล่วงหน้า เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง ไม่ได้ทำเพียงแค่ขายสินค้าแต่ยังพร้อมยินดีให้ความรู้ในด้านการเกษตรทั้งในรูปแบบ เคมีเปิด เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และสินค้าเกษตรในรูปแบบต่างๆ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาความรู้ในด้านการเกษตรและสินค้าเกษตรในรูปแบบต่างๆ โดยหวังที่จะพัฒนาความมั่นคงทางอาหารให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ด้วย การทำให้ผู้บริโภคมีความรู้ที่ถูกต้องและไม่โดนหลอกหลวงจากพ่อค้าแม่ค้าที่แอบอ้างชื่อเกษตรอินทรีย์จนทำให้ชื่อเสียงของเกษตรอินทรีย์เสื่อมเสียและเข้าถึงอาหารได้อย่างถูกต้อง ผลการศึกษาพบว่า ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิงได้มีการวางแผนการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและยังให้ความรู้เพื่อพัฒนาความมั่นคงทางอาหารให้สินค้าเกษตรอินทรีย์มีความสอดคล้องกับ (พรรณี ตั้งใจสถาปัตยกรรม, 2554) ที่ทำการศึกษาล่วงหน้าแนวคิดความมั่นคงทางอาหารหมายถึงการหาได้ของอาหารและการเข้าถึงอาหารได้ของบุคคล คราวเรือนที่มีความมั่นคงทางอาหารหมายความว่า ผู้อยู่อาศัยไม่อยู่ด้วยความหวาดหวั่นหรือกลัวอดอยาก จากบทความคุณพิเชษฐ ชินบุตร จากสถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวว่า องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO ให้คำนิยามคำว่า ความมั่นคงทางอาหาร จะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงอาหาร หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจที่จะเข้าถึงอาหารได้ตลอดเวลา โดยอาหารดังกล่าวมีคุณค่าทางโภชนาการ ปลอดภัย และมีปริมาณที่เพียงพอในการตอบสนองต่อความต้องการด้านโภชนาการและความนิยมในการบริโภค เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพแข็งแรง

2.ระบบการตลาดของไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิง

ระบบที่ไร่ 3 ๓ เกษตรสามเชิงเป็นธุรกิจครอบครัว เป็นการดูแลธุรกิจกันภายในครอบครัวเพื่อลดการมีปัญหากับพนักงานขาย แต่ยังมีจ้างฝ่ายผลิตแต่ควบคุมอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้คุณภาพของสินค้าตกลงจากมาตรฐานที่ตั้งไว้และจะพัฒนาเป็นระบบครอบครัวอย่างเต็มกำลังในเวลาทีรุ่นต่อไปของไร่เข้ามาช่วยเหลืองานอย่างเต็มที่ ผลการศึกษาพบว่า ไร่ 3

๕ เกษตรสามเชิง มีการใช้คนในครอบครัวให้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของธุรกิจมีความสอดคล้องกับ (กระทรวง อุตสาหกรรม ,2559) ที่ทำการศึกษาลแล้วพบว่า แนวคิดธุรกิจครอบครัว ในความหมายตามรายงาน Understanding Family Business :A practical guide for the Next Generation ของ Andrew Drake แห่ง Institute for Family Business คือ ธุรกิจที่ผู้ก่อตั้ง หรือครอบครัว มีสิทธิในการออกเสียง (Voting Rights) เป็นเสียงข้างมาก หรือมีสิทธิในการบริหารและจัดการต่างๆ ขององค์กร หรือสมาชิกในครอบครัวอย่างน้อย 1 คน เป็นคณะกรรมการขององค์กรนั้นๆ ขณะที่วิสาหกิจในประเทศไทย กวาร์้อยละ 80 จัดเป็นธุรกิจครอบครัว ที่มีการกระจายตัวไปทุกกลุ่มอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ และมีขนาดตั้งแต่วิสาหกิจขนาดเล็ก ถึงองค์กรธุรกิจระดับประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่ม SET50 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์ ของ ไร่ 3 ๕ เกษตรสามเชิง

ปัญหาที่พบในการผลิตของไร่ 3 ๕ เกษตรสามเชิงจะไม่ได้อยู่ในเรื่องคุณภาพสินค้าแต่อยู่ในเรื่องปัญหาในการผลิตไม่ได้เป็นไปตามเป้าในบางครั้ง เนื่องจากมีปัจจัยหลายๆอย่างที่เกิการควบคุมเช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งเกิการก้าลังการควบคุมทำให้ผลผลิตเสียหายและไม่เป็นไปตามที่คาด และได้แก้ปัญหานี้ด้วยการณาคาดการณ์ว่าผลผลิตตัวได้ยากที่จะควบคุมหรือมีความเสี่ยงต่อความเสียหายสูงสินค้าตัวนั้นก็จะไม่รับออเดอร์ที่เยอะจนเกินไป และแจ้งให้กับลูกค้าทราบล่วงหน้าเพื่อให้เข้าใจตรงกัน การขาดแคลนคนขายทำให้ไม่สามารถดูแลลูกค้าได้อย่างทั่วถึง จึงแก้ไขด้วยการเพิ่มจำนวนคนขายเพื่อที่สามารถดูแล ให้ความรู้และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทั่วถึงโดยที่เป็นคนภายในครอบครัวเช่นกัน พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปทำให้ผู้บริโภคสนใจในการซื้อสินค้าทางออนไลน์มากขึ้นทำให้จำนวนลูกค้าที่มาซื้อหน้าร้านลดลงไปกว่าครึ่งของที่เคยมี จึงได้มีการเริ่มขายแบบออนไลน์ด้วยการทำ LINE@ ของไร่ 3 ๕ เกษตรสามเชิง เพื่อที่จะเพิ่มช่องทางการขาย ผลการศึกษาพบว่า ไร่ 3 ๕ เกษตรสามเชิง ใช้วิธีการกำจัดด้วยการแก้ปัญหาเฉพาะจุดถ้าเป็นปัญหาที่ไม่สามารถกำจัดออกไปได้จะพยายามปรับตัวให้เข้าสู่สภาวะที่คาดหวังให้ได้มากที่สุดที่มีความสอดคล้องกับ (ภครมัย ด้วงฉุน, 2554) ที่ทำการศึกษาคิดแก้ปัญหามา หมายถึง ความสามารถทางสมองในการขจัดสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นโดยพยายาม ปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่คาดหวัง

ประโยชน์จากงานวิจัย

1. ประโยชน์ด้านการบริหารธุรกิจ

- 1.1) ปัจจุบันผู้บริโภคที่สนใจด้านสุขภาพมีอัตราเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการทางการตลาดมากขึ้นจึงทำให้ผู้ประกอบการรายเก่าและรายใหม่หันมาสนใจในตัวธุรกิจสินค้าอินทรีย์สูงขึ้นทำให้สามารถนำผลงานวิจัยนี้ไปประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจประเภทสินค้าอินทรีย์
- 1.2) ระบบธุรกิจครอบครัวเป็นระบบที่สามารถนำไปบริหารธุรกิจได้จริงจึงสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการเริ่มต้นและพัฒนาธุรกิจครอบครัวได้
- 1.3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยอิงจากแนวคิดการคิดแก้ปัญหาสามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกปัญหาที่เจอทั้งในรูปแบบการแก้ปัญหาธุรกิจหรือปัญหาชีวิต

2. ประโยชน์ด้านงานวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงกระบวนการขั้นตอนการผลิตและการตลาดเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้วิถีการเกษตรแบบอินทรีย์ของ ไร่ 3 ๕ เกษตรสามเชิง โดยมีการศึกษาถึงตัวผู้จัดการและพนักงาน ผ่านการสัมภาษณ์

เชิงลึก ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ทำธุรกิจครอบครัว ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถนำงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อให้ประสบความสำเร็จในภายภาคหน้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิงได้คิดและเตรียมการธุรกิจของครอบครัวเพื่อพัฒนาต่อในรุ่นถัดไปโดยในปัจจุบันได้วางรากฐานเอาไว้เพื่อที่จะง่ายในการพัฒนาต่อในรุ่นถัดไปปัญหาที่เห็นได้ชัดที่สุดคือด้านกำลังคนที่ยังน้อยเกินไปที่จะพัฒนาในธุรกิจระดับถัดไป ดังนั้นไร่ 3 ไร่ เกษตรสามเชิง จึงต้องพัฒนาด้านกำลังคนในส่วนที่พัฒนาได้โดยไม่กระทบต่อแกนหลักและตัวธุรกิจ เช่น พนักงานในการผลิต แต่ต้องควบคุมอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้มาตรฐานตกเพื่อเป็นการพัฒนากำลังการผลิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยในอนาคต

ควรศึกษาเรื่องการพัฒนาตลาดออนไลน์เกษตรอินทรีย์ เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อความมั่นคงทางอาหารภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์

รายการอ้างอิง (References)

- กระทรวงสาธารณสุข. (2554). สถานะสุขภาพและแนวโน้มของปัญหาสุขภาพของคนไทย. การสาธารณสุขไทย 2551-2553 (หน้า 212). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ภัครมัย ดั้วงอุณ. (2554). การคิดแก้ปัญหา. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม (STS) เรื่อง บรรยากาศเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (หน้า 57-58). กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- วิรัชพัชร ประเสริฐศักดิ์. (2555). ความมั่นคงทางอาหาร: จากพัฒนาการเกษตรสู่เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารการเมืองการปกครอง (หน้า 146). มหาสารคาม : วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติปี 2560 (หน้า ข). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- พรรณี ตั้งใจสถาปัตยกรรม. (2554). ความมั่นคงทางอาหาร. สืบค้นวันที่ 25 ตุลาคม 2563, จาก <https://hq.prd.go.th/prTechni>
[calDM/ewt_news.php?nid=1891&filename=Test_04](https://hq.prd.go.th/prTechni/calDM/ewt_news.php?nid=1891&filename=Test_04)
- น้องทราย ช่างพลายเพชร (2559). ระบบตลาดสิ่งแวดล้อมทางการตลาด. สืบค้นวันที่ 25 ตุลาคม 2563, จาก http://manaccount28.blogspot.com/2016/06/blog-post_12.html
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). ธุรกิจครอบครัว. สืบค้นวันที่ 25 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.industry.go.th/industry/index.php/th/knowledge/item/10603-2016-05-23-05-38-40?>
- ทศพร นามโฮง. (2560). อาหารอินทรีย์ (Organic food) คืออย่างไร?. สืบค้นวันที่ 24 ตุลาคม 2563, จาก http://fic.nfi.or.th/futurefood/organic_research_detail.php?id=10
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2561). เกษตรอินทรีย์ คือ อะไร และทำไมต้องเกษตรอินทรีย์?. สืบค้นวันที่ 24 ตุลาคม 2563, จาก https://www.arda.or.th/knowledge_detail.php?id=17
- กรีนเนท. (2563). ภาพรวมสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย 2559. สืบค้นวันที่ 2 มกราคม 2564, จาก <https://www.greenet.or.th/ภาพรวมสถานการณ์เกษตรอินทรีย์/>
- บุญชัย มูลธาร์. (2556). กระบวนการผลิต. สืบค้นวันที่ 2 มกราคม 2564, จาก <https://jokernum.blogspot.com/search?q=กระบวนการผลิต>
- กรีนเนท. (2563). ภาพรวมสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย 2563. สืบค้นวันที่ 2 มกราคม 2564, จาก <https://www.greenet.or.th/ตลาดเกษตรอินทรีย์ในไทย/>

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

63 หมู่ 4 ตำบลหนองหารอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50290

โทรศัพท์ : 053-873550 ต่อ 888 แฟกซ์ : 053-873569